Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Simpozijum Perinatalni trendovi i socioekonomski status u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 20 decembar /prosinac 2008.

Šimić, Srećko; Mehmedbašić, Senad

2009

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

https://bastina.anubih.ba/handle/123456789/867

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

https://bastina.anubih.ba/

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

POSEBNA IZDANJA
KNJIGA CXXII

Odjeljenje medicinskih nauka
Knjiga 35

SIMPOZIJUM

PERINATALNI TRENDOVI I SOCIOEKONOMSKI STATUS U BOSNI I HERCEGOVINI

Sarajevo, 20. decembar/prosinac 2008.

Uredili

Srećko Šimić
Senad Mehmedbašić

SARAJEVO 2009.

SOCIOEKONOMSKI ASPEKTI TRUDNICA I TRUDNOĆE U UVJETIMA PRIVATNE PRAKSE

Crnovršanin-Nametak Z., Šlaković M., Mehmedbašić S.

Uvod

Socioekonomski status trudnice ima nekoliko veoma važnih komponenti.
On utiče na:

- kvalitet zdravlja trudnice, novorođenčeta i porodilje
- direktno utiče na odluku supružnika o višestrukim, planiranim, željenim trudnoćama i zdravom potomstvu

Možemo zaključiti da socioekonomski status trudnice i trudnoće ima široki društveni značaj Značaj je i stručni, jer socioekonomski aspekt trudnoće i trudnice može imati pozitivne ili vrlo negativne implikacije na zdravlje fetusa ili novorođenčeta.

Cilj rada

- Evaluirati socioekonomske aspekte trudnice i trudnoće u ovom društvenom trenutku.
- Parametri te evaluacije odnose se na otkrivanje i ukazivanje na sve one mnogobrojne socioekonomske atribute trudnice i trudnoće.
- Jedan od ciljeva istraživanja jeste uporedba pacijentica privatne ginekološke prakse u odnosu na pacijentice iz primarne javne ginekološke prakse sa aspekta socioekonomskih uvjeta.

Metod rada

- Prospektivno, ciljano deskriptivno istraživanje.
- Izvor podataka:
- anketni list sačinjen je od strane predstavnika medicinskog odjela Akademije nauka i umjetnosti BiH i Asocijacije ginekologa BiH.
- Vrijeme istraživanja septembar-decembar 2008. god.
- Ispitanice su pacijentice privatne zdravstvene ustanove.
- Metod izbora ispitanica je slučajan.
- Privatna ordinacija je izabrana kao moguća posebnost iz socijalno-ekonomskog aspekta trudnoće.
- Uzorak istraživanja su 32 ispitanice, koje su pristale anonimno ispuniti anketni list.

Rezultati istraživanja

1. Populacijski parametri

1.1. Starosna dob ispitanica

Starosna dob	*do 18 god.*	*18-24 god.*	*25-29 god.*	*30-34 god.*	*35-39 god*	*Više od 40 god.*
			12	10	4	6

- *U analizi populacijskih parametara u varijabli "starosna dob", dolazimo do podataka da nijedna ispitanica nije bila u grupi do 25 godina. To je podatak koji nas može zabrinjavati, jer se starosna dob rađanja pomjera prema starijoj životnoj dobi.*
- *U grupi od preko 35 godina je (31 %) ispitanica, tj. trećina ispitanica je starija od 35 godina.*
- *Logično je postaviti pitanje: Da li su ovi podaci isključivo vezani za privatnu praksu ili je to općenita pojava?*

1.2. Bračni status ispitanica

Bračni status	*udata*	*neudata*	*udovica*	*rastavljena*
	30			2

- *Od 32 ispitanice, njih 30 (94%) je u braku, (6%) su rastavljene, dok nijedna ispitanica nije bila neudata ili udovica.*

1.3. Stručna sprema ispitanica

stručna sprema	*osnovna*	*srednja*	*viša*	*visoka*	*student*
		20		10	2

- *Istraživanje ukazuje da je 2/3 ispitanica srednje stručne spreme, što može ukazivati na raniju dob rađanja. Međutim, ovu činjenicu demantuje varijabla starosna dob, koja kazuje da se dob rađanja prebacuje prema starijoj životnoj dobi, bez obzira na stručnu spremu.*

1.4. Zanimanje ispitanica

zanimanje	*domaćica*	*radnica*	*službenica*	*drugo*
	8	6	6	12

- *U kategoriji populacijskih parametara koji se odnose na zanimanje, (25%) ispitanica su domaćice, (19%) radnice, (19%) službenice i (37,5%) drugih zanimanja.*

1.5. Zaposlenost ispitanica

Bračni status	*udata*	*neudata*	*udovica*	*rastavljena*
	30			2

АНУ ВиН АНУ БиХ

1.6. Zdravstveno osiguranje ispitanica

DA	NE
26	6

– *Prilikom ispitivanja o zdravstvenom osiguranju, (81%) pacijentica je zdravstveno osigurano, ipak (19%) neosiguranih nije mali procenat u ukupnom broju ispitanica. Ovo je pitanje kojim se trebamo pozabaviti, jer su to žene reproduktivne dobi, i među njim ima onih koje nisu ostvarile materinstvo.*

1.7. Zaposlenje supruga

zaposlenje supruga	stalni radni odnos	nezaposlen	povremeno radi	prima penziju	prima invalidninu	prima borački dodatak
	28		4			

– *Na pitanje o zaposlenju supruga, (87,5%) ispitanica ima supruga koji je u stalnom radnom odnosu, dok je (12,5%) u povremenom radnom odnosu.*

1.8. Drugi izvori primanja

socijalna pomoć	primanje dječijeg dodatka	naknada za nezaposlene	drugo

– *U ovoj kategoriji sve ispitanice su odgovorile negativno.*
– *Treba imati na umu činjenicu da su ove ispitanice iz privatne prakse, tako da ovakve podatke nismo ni očekivali, što ne znači da u reproduktivnoj populaciji žena nema i ovih kategorija.*

1.9. Stambene prilike

stan		kuća		*podstanari*	*žive u zajednici*
uslovan	*neuslovan*	*uslovna*	*neuslovna*		
12		12	2	2	4

– *Stambene prilike su jedno od pitanja na koje su naše pacijentice posebno skrenule pažnju u svojim komentarima na kraju ankete. Naime, smatraju da je to jedan od ključnih uslova za povećanje broja porodice, odnosno rađanje. Tako je (37,5%) naših ispitanica odgovorilo da žive u uslovnom stanu, (37,5%) živi u uslovnoj kući, dok (25%) ispitanica žive u neuslovnim stambenim prilikama (podstanari, zajednica itd.).*

1.10. Ukupna primanja porodice

dovoljna za život		*mogu podmiriti potrebe djece*	
DA	*NE*	*DA*	*NE*
20	2	10	

– *Velika većina ispitanica je na pitanje o ukupnim primanjima odgovorila pozitivno, tj. (62,5%) ima primanja dovoljna za život, (31%) mogu podmiriti potrebe djece.*

ANU BiH АНУ БиХ

2. Reproduktivni parametri

2.1. Broj poroda

broj	*0*	*1*	*2*	*3*	*4*	*više od 4*
	12	12	6	2		

– *(37,5%) ispitanica nije radalo, a s obzirom da u našoj anketi nemamo ispitanice mlađe od 25 godina, to je indirektan parametar koji ukazuje na činjenicu pomjeranja radanja u stariju životnu dob. Isti toliki procenat je i kod ispitanica koje imaju 1 dijete, što također, govori u prilog ovoj istoj činjenici.*

2.2. Broj abortusa

broj	*0*	*1*	*2*
	16	8	8

Da je socijalni status bolji....

rodili biste još	*1 dijete*	*2 djece*	*3 djece*	*4 djece*	*5 djece*	*više od 5 djece*
	10	4	4			

ne biste više radali	DA
	14

Na pitanje "Da je socijalni status bolji" (31%) naših ispitanica je odgovorilo da bi rodilo još jedno dijete, po (12,5%) bi rodilo još dvoje odnosno troje djece.
Medutim (44%) ispitanica ne bi više radalo, bez obzira na poboljšanje socijalnog statusa, što zajedno za starosnom dobi naših ispitanica govori o sve manjem broju planiranih trudnoća.

Pitanje?

Da li biste rodili još djece kad bi se pravo na nadoknadu za vrijeme porodajnog odsustva produžilo na više od 1 godine?

DA	NE
20	12

(62,5%) ispitanica smatra da bi produženje porodajnog odsustva na više od 1 godine, stvorilo bolje uslove za radanje više djece. Ova činjenica ističe važnost socioekonomskih uslova na planiranje porodice.

Da li smatrate da bi pravo na naknadu za vrijeme porodajnog odsustva za zaposlene i nezaposlene majke trebalo izjednačiti?

DA	NE
32	

Sve ispitanice su odgovorile pozitivno, tj. smatraju da pravo na naknadu za vrijeme porodajnog odsustva imaju podjednako i zaposlene i nezaposlene majke.

ANU BiH AHY BHK

Da li bi novčana stimulacija države uticala na Vašu odluku da rodite troje (3) ili više djece?

DA	NE
18	14

Više od polovine ispitanica (56%), misli da bi novčana stimulacija države pozitivno uticala na odluku o rađanju više djece.

Koje mjere po Vašem mišljenju država treba poduzeti da bi mladi bračni parovi imali više od 2 djece?

- *zaposlenost i pravo na dječiji dodatak bez obzira na primanja*
- *besplatni udžbenici, veći dječiji doplatak*
- *lakše doći do više vlastitog stambenog prostora*
- *veće naknade nakon porođaja*
- *za višečlane porodice veći dodatak za djecu*
- *više brige o djeci predškolskog uzrasta (besplatno obdanište)*
- *poboljšati socijalnu pomoć*
- *naknada za trudnice i pomoć pri zdravstvenim troškovima majke i djeteta*
- *bolja socijalna zaštita trudnica i djece, novčana naknada za vrijeme porodiljskog odsustva, otvaranje savjetovališta itd.*
- *povećanje novčanih primanja sa povećanjem broja djece, zaposliti oba roditelja, povećati dječije dodatke, besplatni udžbenici, stambeno zbrinjavanje*
- *stvoriti uslove za bolju brigu o trudnicama, bolji uslovi u bolnicama, veće naknade za porodilje*
- *osigurati sigurnu finansijsku pomoć svakoj ženi koja se porodi, tj. dati porodiljama punu platu za vrijeme trajanja trudničkog bolovanja*

Zaključci

- Na osnovu ankete provedene u našem Zavodu, zaključujemo da se starosna dob rađanja pomjera prema starijoj životnoj dobi.
- Smanjuje se broj planiranih trudnoća.
- Poboljšanje socioekonomskih uslova može pozitivno uticati na odluku o proširenju porodice.
- Broj abortusa se još uvijek pojavljuje kao trajan parametar reproduktivnog zdravlja i ne smanjuje se.
- Dominiju ispitanice sa jednim djetetom.
- Ispitanice se ne odlučuju na proširenje porodice iz nepovoljnih socioekonomskih razloga društvenog ambijenta u kojem rađaju.

Generalno: *Struka preporučuje društvenoj zajednici proširenje mjera i poboljšanje uslova pronatalitetne politike!*